

Anna Kalisz

Sprawozdanie z ogólnopolskiej interdyscyplinarnej konferencji naukowej pt. „Socjoterapeutyczne aspekty zarządzania sytuacją konfliktową w wymiarze jednostkowym i społecznym”

Roczniki Administracji i Prawa 14/1, 309-313

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ INTERDYSCYPLINARNEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ PT. „SOCJOTERAPEUTYCZNE ASPEKTY ZARZĄDZANIA SYTUACJĄ KONFLIKTOWĄ W WYMIARZE JEDNOSTKOWYM I SPOŁECZNYM”

W dniu 4 kwietnia 2014 r. odbyła się – zorganizowana przez Instytut Socjologii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pod nazwą „Socjoterapeutyczne aspekty zarządzania sytuacją konfliktową w wymiarze jednostkowym i społecznym”. Patronat honorowy nad konferencją objęli: Ministerstwo Sprawiedliwości; Komitet Ochrony Praw Dziecka oraz dwie pozarządowe organizacje skupiające mediatorów: Polskie Centrum Mediacji (PCM) i Polskie Stowarzyszenie Arbitrażu i Mediacji. W skład komitetu naukowego weszli:

- Przewodniczący – prof. dr hab. Zbigniew Woźniak – Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- Prof. dr hab. Janusz Mucha – Katedra Socjologii Ogólnej i Antropologii Społecznej, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie;
- dr hab. Janina Czapska – Katedra Socjologii Prawa, Uniwersytet Jagielloński;
- dr hab. Danuta Kowalczyk – Instytut Nauk Pedagogicznych, Uniwersytet Opolski;
- dr hab. Hanna Mamzer – Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- dr hab. Anna Michalska – Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- dr hab. Aldona Żurek – Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- dr Krystyna Balawajder – Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie;
- dr Leszek Cichobłaziński – Instytut Socjologii i Psychologii Zarządzania, Politechnika Częstochowska;
- dr Beata Czarnecka-Działuk – Instytut Nauk Prawnych, Państwowa Akademia Nauk;
- dr Ewa Gmurzyńska – Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów, Uniwersytet Warszawski;
- dr Agata Gójska – Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Uniwersytet Warszawski;
- dr Piotr Jermakowicz – Zakład Filozofii Nauki, Socjologii i Podstaw Techniki, Politechnika Warszawska;
- dr Anna Kalisz – Instytut Administracji i Prawa, Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu;
- dr Anna Krajewska – Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Uniwersytet Warszawski;
- dr Monika Oliwa-Ciesielska – Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- dr Magdalena Tabernacka – Zakład Nauki Administracji w Instytucie Nauk Administracyjnych, Wydział Prawa Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski;

• dr Maria Jolanta Zajączkowska – Katedra Pedagogiki, Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu.

Sekretarzem Komitetu Naukowego oraz *spiritus movens* konferencji była mgr Martyna Plucińska, doktorantka w Instytucie Socjologii WNS UAM.

Konferencję uroczyście otworzył dziekan WNS UAM, prof. dr hab. Zbigniew Drozdowicz. Przybyłych gości powitał także moderator sesji plenarnej, prof. dr hab. Zbigniew Woźniak. W ramach sesji plenarnej udział wzięli kolejno:

Prof. dr hab. Janusz Mucha (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie) z referatem pt. „Socjoterapeutyczne aspekty zarządzania sytuacją konfliktową w wymiarze jednostkowym i społecznym. Kilka uwag wprowadzających”. Wystąpienie dotyczyło zagadnień socjoterapii jako ułatwiania jednostce lub grupie funkcjonowania w środowisku i tym samym przywracania ładu społecznego zachwianego przez zjawiska odbiegające od norm przez ów ład wyznaczanych. W tym kontekście zarządzanie konfliktem przedstawione zostało jako wydobywanie jego pozytywnych aspektów oraz szansa na innowacyjne podejście do rzeczywistości.

Kolejny prelegent, dr Piotr Jermakowicz (Politechnika Warszawska) z referatem pt. „Konflikt społeczny – zagadnienia teoretyczne”, zaprezentował różne definicje konfliktu, akcentując zwłaszcza ujęcie konfliktu jako stanu (strony, przedmiot) oraz konfliktu jako procesu (działania prowadzące do rozwiązania bądź eskalacji).

Dr Anna Kalisz (Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu) zaprezentowała referat pt. „Reakcje państwa na zjawisko konfliktu (perspektywa socjologiczno-prawna) oraz poszerzanie się obszarów ADR w polskim systemie prawnym”. Referat dotyczył stylów reagowania państwa na zjawisko konfliktu oraz czynników je warunkujących. Podkreślono też – na przykładzie mediacji – trend do poszerzania się obszarów ADR w polskim systemie prawnym, zarówno w aspekcie legislacyjnym, jak i prawniczym.

Następne wystąpienie, przygotowane przez dr Ewę Banaszak (Uniwersytet Wrocławski) oraz dr Roberta Florkowski (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu), nosiło tytuł „Od konfliktu do współpracy. Rogeriański styl facylitacji konfliktów oraz kilka przeszkód w jego implementacji” i dotyczyło szeregu czynników kształtujących naturę relacji międzyludzkich, w tym także relacji konfliktowej jako jednej z podstawowych relacji zachodzących w ramach interakcji społecznych.

Sesję plenarną zamykał dr Adam Zienkiewicz (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) referatem pt. „Holistyczna metoda diagnozy sporów prawnych: od prawa do psychoterapii”. Wystąpienie opierało się na tzw. *holistic approach to law*, czyli szerokim podejściu do prawa, łączącym zagadnienia prawne z socjo- i psychologicznymi. Jako przykład znowu posłużyła mediacja w polskim prawie i praktyce. Wystąpienie to spotkało się z bardzo pozytywnym odzewem obecnych na obradach praktykujących mediatorów.

Sesję plenarną zakończyła dyskusja, w której – oprócz referentów – udział wzięli: mgr Agnieszka Lisek (PCM Poznań); Bogdan Drozdowicz (mediator, Słupsk); dr Adriana Bartnik (WSliE Olsztyn); mgr Dagmara Słomińska-Butowski (Prokuratura Okręgowa Gdańsk) oraz dr Beata Czarnecka-Działuk (INP PAN). W ramach dyskusji poruszono zagadnienia dotyczące istoty konfliktu, kompetencji i predyspozycji osobowościowych mediatora oraz barier mentalnych dotyczących rozwoju mediacji w Polsce.

Po przerwie kawowej obrady podzielono na trzy równoległe sesje panelowe, których

obrazy przedzielone zostały przerwą obiadową.

I sesja – moderowana przez dr hab. Hannę Mamzer (Instytut Socjologii UAM) – nosiła tytuł „Konflikt w przestrzeni społecznej” i zawierała referaty odnoszące się do kwestii problemów pracowniczych, sfery przedsiębiorczości oraz zarządzania konfliktem, współpracy i jej zakłóceń w ramach różnych grup społecznych, w tym omówień *case studies*. W jej ramach zaprezentowali się kolejno:

1. dr Leszek Cichobłaziński (Politechnika Częstochowska) z referatem pt. „Mediacje transformacyjne i ich rola w kształtowaniu stosunków pracowniczych na przykładzie sporów zbiorowych”;

2. mgr Maciej Jarota (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II) z referatem pt. „Rozwiązywanie sporów zbiorowych w Polsce – problemy polskich regulacji prawnych w kontekście regulacji europejskich”;

3. dr Ryszard Krzyżanowski (Politechnika Poznańska) z referatem pt. „Zarządzanie konfliktem na przykładzie przedsiębiorstwa”;

4. dr Adriana Bartnik (Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie) z referatem pt. „Mobbing, jego definiowanie i postrzeganie przez różnych aktorów procesu”;

5. Róża Szafranek (Uniwersytet Jagielloński) z referatem pt. „Psychologiczne mechanizmy konfliktu międzypokoleniowego – na przykładzie zarządzania kryzysem w Starym Teatrze w Krakowie”;

6. dr Marta Jaskulska (Biuro Rozwoju Gdańska) z referatem pt. „Konsultacje społeczne jako sytuacja konfliktowa. Rola konfliktu w rozwoju społeczności lokalnej”;

7. mgr Łukasz Skoczylas (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) z referatem pt. „Konflikt o pamięć. Postrzeganie adwersarzy przez uczestników sporu o od/budowę Zamku Królewskiego w Poznaniu”;

8. mgr Wojciech Ścisło (Uniwersytet Jagielloński) z referatem pt. „Konflikt wokół budowy spoielarni włók. Perspektywa lokalna”;

9. mgr Paweł Orzechowski (Uniwersytet Warszawski) z referatem pt. „Konflikty i pojednanie polsko-ukraińskie w Górowie Iławeckim na przestrzeni 65 lat. Analiza narracji mieszkańców uczestniczących w zogniskowanych wywiadach grupowych”;

10. dr hab. Lucjan Miś oraz Izabela Piekłuś (Uniwersytet Jagielloński) z koreferatem pt. „Wojna jako przykład konfliktu zbrojnego”.

II sesja panelowa moderowana była przez dr hab. Aldonę Żurek (Instytut Socjologii) i nosiła tytuł „Konflikt w przestrzeni edukacyjno-wychowawczej”. Sesja ta dotyczyła zagadnień związanych ze związkami, rozwodem, konfliktami w rodzinie, konfliktami z udziałem dzieci, konfliktami w szkole, a także aspektami wychowawczymi, resocjalizacyjnymi. W jej ramach wygłoszono następujące wystąpienia:

1. „Znaczenie konfliktów w fazie tworzenia się związku małżeńskiego” – dr Iwona Przybył (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu);

2. „Rozwiązanie sytuacji konfliktowej małżonków podczas procesu o rozwód” – mgr Karolina Sawczuk-Skibińska (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie);

3. „Zastosowanie metody genogramu do diagnozy konfliktów rodzinnych: możliwości i ograniczenia” – dr Anna Słysz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu);

4. „Klauzula generalna dobra dziecka – wsparcie czy przeszkoda w rozwiązywaniu konfliktów na tle rozwodowym?” – mgr Agata Łopatkiewicz (Uniwersytet Jagielloński);

5. „Edukacyjno-poznawcza funkcja dramy w kontekście oddziaływań resocjalizacyjnych” – dr Agnieszka Kowalczyk (Areszt Śledczy w Lublinie, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie);

6. „Pozytywna funkcja konfliktów w przestrzeni edukacyjno-wychowawczej” – mgr Karina Kozłowska (Uniwersytet Jagielloński);

7. „Obraz szkoły w świadomości uczniów. Reprezentacje konfliktu w dwóch badaniach jakościowych” – dr Mirosława Cyłkowska-Nowak oraz mgr Tomasz Augustyn (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu);

8. „Styl przywództwa dyrektora szkoły a efektywne rozwiązywanie konfliktów w radzie pedagogicznej” – mgr Justyna Cieślińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu);

9. „Wdrażanie programu mediacji rówieśniczej w wytypowanych gimnazjach województwa lubelskiego jako sposobu przeciwdziałania przemocy i konfliktom w szkole” – mgr Eleonora Porębiak-Tymecka (Sąd Okręgowy w Lublinie);

10. „Efektywność programów zarządzania konfliktami w szkole” – mgr Anna Ręka-wek (Akademia Finansów i Biznesu Vistula).

III sesję panelową zatytułowano „Mediacja jako procedura rozwiązywania konfliktów u sporów”. Sesja ta moderowana była przez dr Annę Kalisz i dotyczyła sposobów, strategii i technik oraz barier w mediacji, jak również procedur mediowania (według kodeksu postępowania cywilnego oraz kodeksu postępowania karnego) i zagadnienia sprawiedliwości naprawczej. W jej ramach zaprezentowano następujące referaty:

1. „Sposoby komunikowania się mediatora ze stronami w przyjętych strategiach mediacyjnych” – dr Maria Jolanta Zajączkowska (Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu);

2. „Oczekiwania stron konfliktu i mediatorów wobec e-mediacji” – dr Beata Krawczyk-Bryłka oraz mgr Magdalena Bellwon (Politechnika Gdańska);

3. „Aspekty profilaktyczne sprawiedliwości naprawczej – polskie doświadczenia mediacji w sprawach nieletnich” – dr Beata Czarnecka-Działuk (Instytut Nauk Prawnych Państwowej Akademii Nauk);

4. „Rola i funkcja myślenia lateralnego w pracy mediatora” – mgr Karina Kozłowska (Uniwersytet Jagielloński);

5. „Obowiązki mediatora w postępowaniu mediacyjnym w sprawach cywilnych” – dr Aleksandra Włosińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu);

6. „Bariery stosowania mediacji w środowisku prokuratury” – mgr Dagmara Słomińska-Butowski (Prokuratura Okręgowa w Gdańsku);

7. „Mediacja karna jako forma sprawiedliwości naprawczej” – dr Monika Filipowska-Tuthill (Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie);

8. „Mediacja w sprawach z nieletnim sprawcą czynu karalnego na przykładzie praktyki w apelacji łódzkiej” – mgr Barbara Pawlak (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej Warszawa);

9. „Mediacja w sprawach karnych – kilka uwag na tle nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw” – dr Justyna Żylińska (Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie);

10. „Kiedy mediacja jest postrzegana jako skuteczna i sprawiedliwa procedura rozwiązywania konfliktów? Komunikat z badań” – mgr Martyna Plucińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Każda z sesji zawierała też miejsce na dwukrotną dyskusję naukową (przed przerwą obiadową oraz na końcu panelu).

Po kolejnej przerwie kawowej obrady kontynuowano w ramach IV sesji panelowej pt. „Wyzwania wobec sytuacji konfliktowych”. Sesję tę moderowała dr Monika Oliwa-Ciesielska. Udział w niej wzięli:

1. Daria Wójcik (Uniwersytet Jagielloński) z wystąpieniem „Alternatywne metody rozwiązywania sporów w sprawach karnych”;
2. Wiola Friedrich (Uniwersytet Śląski w Katowicach) z wystąpieniem „Konflikt z prawem skutkujący karą pozbawienia wolności w zakładzie karnym a osoba sprawczyńi przestępstw”;
3. Natalia Pietruszka (Uniwersytet Szczeciński) z wystąpieniem „Zapobieganie przemoccy jako zadanie i obowiązek organów wykonujących karę pozbawienia wolności tymczasowego aresztowania”;
4. dr Ryszard Krzyżanowski z wystąpieniem „Kategoria interesu ogólnospołecznego w naukach humanistycznych”;
5. Natasza Doiczman (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) z wystąpieniem „Wpływ stylów komunikacji na konflikt międzypokoleniowy”.

Również ostatnią sesję zakończyła dyskusja, po czym nastąpiło uroczyste zamknięcie konferencji.

Konferencja podkreślała interdyscyplinarność zagadnień dotyczących konfliktu, jego znaczenia w społeczeństwie oraz sposobów rozwiązywania. Stanowiła również godny polecenia i kontynuowania przykład kooperacji i dialogu między przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych w ramach nauk społecznych i prawnych.

Anna Kalisz